

ARIOGALOS ŠV. ARKANGELO MYKOLO BAŽNYČIOS

600 M. JUBILIEJUS

2016

Jubiliejiniai Šventieji Gailestingumo metai

Gailestingumas yra atraminė Bažnyčios gyvenimo sija. Visą jos pastoracinę veiklą turėtų gaubti švelnumas tikintiesiems; ji negali skelbti ir liudyti pasauliui be gailestingumo. Bažnyčia įtikimumą lemia gailestinga ir atjaučianti meilė. Bažnyčia gyvena „neišsenkamam troškimui siūlyti gailestingumą“ (Apaštališkasis paraginimas Evangelii gaudium, 24). Galbūt jau ilgokai buvome užmiršę rodyti gailestingumo kelią ir juo eiti. Viena vertus, pagunda visada reikalauti vien teisingumo privertė mus užmiršti, kad tai tėra tik pirmas žingsnis. Šis žingsnis būtinas ir neišvengiamas, tačiau Bažnyčia turi žengti toliau bei siekti aukštesnio ir reikšmingesnio tikslo. Kita vertus, liūdna regėti, kad atleidimo patirtis mūsų kultūroje vis retesnė. Kartais atrodo, jog išnykęs net pats žodis. Bet neliudijant atleidimo telieka bergždžias, nevaisingas gyvenimas, primenantis gyvenimą nykioje dykumoje. Bažnyčiai vėl atėjo metas imti džiugiai skelbti atleidimą. Atėjo metas grįžti prie esminio dalyko ir užsikrauti savo brolių bei seserų silpnybes ir sunkumus. Atleidimas yra jėga, leidžianti prisikelti naujam gyvenimui ir įkvepianti drąsos viltingai žvelgti į ateitį.

Citata iš:

Popiežius PRANCIŠKUS

MISERICORDIAE VULTUS

Bulė dėl Gailestingumo ypatingojo jubiliejaus paskelbimo

PRISIMINKIME ARIOGALOS BAŽNYČIOS 600 METŲ JUBILIEJŲ

Ariogalos bažnyčios 600 metų jubiliejus primena ilgą, garbingą ir skaudžią mūsų bažnyčios bei tautos istoriją.

Pirmoji Ariogalos bažnyčia Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytauto iniciatyva buvo pastatyta 1416 metais. Pats Vytautas buvo pakrikštytas Prūsijoje 1383-aisiais. Aukštaičiai priėmė krikštą tik po ketverių metų, o žemaičiai dar vėliau – 1413 metais, po pergalės Žalgirio mūšyje praėjus trejiems metams, kai buvo išlaisvinti nuo kryžiuočių.

Ariogalos bažnyčia, kaip ir dauguma kitų tuometinių bažnyčių, buvo medinė. Ji daug kartų degė, bet, tikinčiųjų remiama, vėl būdavo atstatoma. Tik 1939 metais tuometinio sumanaus Ariogalos klebono kun. Antano Simanavičiaus dėka buvo pastatyta mūrinė Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia. Šios bažnyčios pašventinimas tapo svarbiu įvykiu ariogališkiams.

Ariogalos bažnyčių konsekravo Kauno arkivyskupas Juozapas Jonas Skvireckas, šventėje dalyvavo prezidentas Antanas Smetona ir kiti aukšti valdžios atstovai.

Per Antrąjį pasaulinį karą bažnyčia nenukentėjo.

Reikia pripažinti bažnyčios įtaką tikintiesiems – iš šios parapijos iššventinti du kunigai. Retai kuri bažnyčia gali tuo didžiuotis.

Kiekvienas šios parapijos klebonas stengdavosi bažnyčių gražinti, turtinti: kun. Pranas Šniukšta nutapė paveikslą „Švč. Mergelė Marija su Kūdikiu“, kuris kabo dižiajame altoriuje, kun. Gintautas Jankauskas pastatė Parapijos namus, kuriuose gali gyventi kunigai, o parapijiečiai – čia susirinkti ne tik ypatingų švenčių proga, bet ir pasportuoti.

Šie metai popiežiaus Pranciškaus paskelbti Jubiliejiniais Šventaisiais Gailestingumo metais. Ypatingo gailestingumo jubiliejaus minėjimas pabrėžia mintį, kad Dievas mus be galo myli, kad Jam reikia atverti mūsų širdis. Šventųjų metų šūkis: „Būkite gailestingi kaip Tėvas.“ Jis kviečia mus šiuo laikotarpiu ypatingu būdu pamąstyti, kam šiandien reikia atleisti, kodėl reikia atsiprašyti ką įžeidus.

Popiežius Pranciškus šiais Jubiliejiniiais Šventaisiais Gailestingumo metais pabrėžtinai ragina siekti artimo meilės ir pagelbėti tiems, kurie gyvena karo ir nelaimių išsekintuose kraštuose, būti arčiau tų, su kuriais gyvename. Šv. Tėvas sako: „Bažnyčia pasaulyje – ne tam, kad teistų, o tam, kad sudarytų sąlygas pajusti giliąją meilę, kuri yra Dievo gailestingumas. Kad taip atsitiktų, būtina išeiti. Išeiti iš bažnyčių ir parapijų, išeiti ir eiti ieškoti žmonių ten, kur jie gyvena, kenčia, tikisi.“ Gailestingumo dovanas patiriame kasdien, sekdami paskui Kristų. Kai mes susitelkiame į Jį – visi mūsų sunkumai tampa įveikiami.

Šie metai mus ragina aplankyti sergantį, o depresijos apimtą – nuraminti, suteikti gyvenimiškos vilties, paguosti. Dievas kviečia mus priimti Jo meilę ir dalytis ja su kitais.

Mūsų bažnyčioje vyksta įspūdingos šventės: Pirmosios Komunijos šventė, abiturientų šventė, o „Caritas“ savanoriai apsilanko Ariogalos slaugos ir globos namuose.

Nuo 2004-ųjų žinios apie Ariogalos parapiją ėmė skliti ir virtualioje erdvėje – įkurta Ariogalos parapijos interneto svetainė. Be to, yra leidžiamas teminis parapijos kalendorius, kuriame gausu šių tematiką iliustruojančių nuotraukų. Parapijos salėje rengiamos stalo teniso varžybos, kuriose dalyvauja ir jauni, ir pagyvenę.

Laukiant 600 m. jubiliejaus sukakties parapijiečių ir visų geros valios žmonių pastangomis per trejus metus atnaujinome bažnyčios išorę ir vidų. Į savo bažnyčių mes ateiname ne tik šiokiadieniais ar sekmadieniais dalyvauti šv. Mišiose, bet taip pat minėti tautinių ir valstybinių švenčių, tokių kaip Vasario 16-oji ar Kovo 11-oji. Į maldą sudedame savo mintis, prašymus ir troškimus.

Šis jubiliejus skatina mus, ariogališkius, būti atidžius aplinkiniams, suprasti jų kasdienybę, padėti ištikus bėdai, o visiems lietuviams – būti dėkingiems Dievui už Lietuvos krikštą, pirmąją Ariogalos bažnyčią ir Lietuvos Nepriklausomybę.

Visur ženkime su Kristumi!

Ariogalos Šv. arkangelo Mykolo parapijos
klebonas kun. Gintautas Jankauskas

ARIOGALOS ŠV. ARKANGELO MYKOLO BAŽNYČIOS ISTORIJA

6 / 5

Pirmoji Ariogalos bažnyčia Vytauto rūpesčiu buvo pastatyta 1416 metais. 1542 m. bažnyčia tapo jurisdikcine. Šventovė buvo nuolat prižiūrima, o 1547 m. – pertvarkyta ir atstatyta. Nuo 1560 m. miestelyje veikė parapijos mokykla. 1609 m. Ariogalos tįjūnas Sebastijonas Kęstortas, paliepus valdovui Zigmantui Vazai, vykdė baigiamuosius bažnyčios statybos darbus. Buvo remontuojamas stogas ir pūvančios pastato sienos. 1690 m. per gaisrą bažnyčia sudegė, o 1726 m. buvo atstatyta.

1807 m. šventovė vėl sudegė, tačiau 1813 m. nenuilstantys tikintieji ją atstatė. Po 1831 m. miestą nuniokojusio gaisro išliko vos keletas namų, tačiau bažnyčios statyba nesustojo, 1852 m. pastatas buvo pailgintas. Bažnyčia tapo svarbių įvykių centru, lietuvių poetas bei kunigas Anupras Jasevičius 1863 m. joje perskaitė sukilėlių manifestą, už tai buvo suimtas ir ištremtas į Sibirą.

1909–1914 m. Ariogalos bažnyčioje pradėjo veikti ir katalikų blaivybės draugijos skyrius, tačiau prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui, vokiečių rusų kovų metu, 1915 m. bažnyčia buvo padegta. Kartu sudegė varpinė, brangūs indai, liturginiai drabužiai ir kitas inventorių. Pokario metais parapijiečiai turėjo melstis kitame mūriniame pastate. Šv. Mišios buvo aukojamos bažnyčioje, įrengtoje grūdų sandėlyje.

↑ Ariogalos kapinių vartai

↗ Buvusi Ariogalos varpinė (fot. A. Daukša, 1904)

Dabartinė Ariogalos Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia pastatyta senosios, 1915 metais sudegusios, bažnyčios vietoje. Bažnyčios statyboms ruošiasi nuo 1918 m. Nerealizuotą projekto variantą 1922 m. buvo parengęs lietuvių architektas Vaclovas Michnevičius. Visgi bažnyčia pastatyta pagal Kaune dirbusio šveicarų architekto Eduardo Peyerio 1926 m. patvirtintą projektą. Dėl didelių užmojų ir nuolatinio lėšų stygiaus statybos vyko ilgai – 1926–1939 metais. Per tą laiką nuo architekto pirminio sumanymo kai kur nukrypta, pakeista bokštų forma, liko neįgyvendintos beveik visos puošybos detalės. Visą tą laiką statyboms vadovavo pats architektas, darbų eiga rūpinosi tuometinis Ariogalos klebonas kun. Antanas Simanavičius, darbus vykdė Petras Graudinas iš Latvijos. Galiausiai 1939 m. rugsėjo 17 d. šventovę Šv. arkangelo Mykolo titulu konsekrovo Kauno arkivyskupas Juozapas Skvireckas. Tokį titulą turėjo visos Ariogalos šventovės nuo pat Vytauto laikų.

-
- ↑ Ariogalos bažnyčios statyba 1931 m. (Lietuvos centrinis valstybės archyvas)
 - ↓ Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia pokariu

- „Mūsų laikraštis“, 1939-09-14,
p. 13 (Lietuvos nacionalinė
Martyno Mažvydo biblioteka)
- ↘ „Mūsų laikraštis“, 1933-02-25,
p. 6 (Lietuvos nacionalinė
Martyno Mažvydo biblioteka)

8 / 7

ARIOGALOJ ŠVENTINAMA BAŽNYČIA

ARIOGALA. Kėdainių apskr. Rugsėjo mėn. 16-17 d. d. J. E. Kau-
no Arkivyskupas Metropolititas kano-
niška vizitacija lankys Ariogalos pa-
rapiją ir konsekruos naujai pastatytą
ir tik ką įrengtą bažnyčią. Senoji
medinė bažnyčia ir visas Ariogalos
miestelis 1915 m. Didžiojo Karo me-
tu buvo sudeginti. Laikiniai pamal-
dos buvo laikomos valsčiaus savival-
dybės javų sandėlyje. 1924 m. čia
buvo paskirtas jaunas energingas
klebonas kun. Antanas Simanavičius
ir jam vyskupo buvo uždėta pareiga
pastatyti naują mūrinę bažnyčią.
Netrukus jis tą nelengvą darbą pra-
dėjo. Po dešimties su viršum metų
labai rūpestingo ir kruopštaus darbo
darbštus klebonas, nuoširdžiai re-
miamas parapijiečių, šiemet baigė
šią Dievo šventyklą. Rugsėjo mėn.
17 dieną, ariogališkiams džiaugsmo
diena. Jie pastatė dvasinę tvirtovę,
ji saugos parapijiečius nuo dvasios
priešų. Dieve duok, kad naujas pa-
saulio karas, naujos Dievo šventovės
nepaliestų, kad ji ilgai stovėtų ir
liudytų visiems apie ariogališkių
prisirišimą prie savo tikėjimo.

K. V. D.

— **ARIOGALA.** Viršaičio Br.
Girstauto ir kleb. kun. A. Simanavi-
čiaus iniciatyva ruošiamasi statyti
seneliams prieglaudą. Sklypas tam
reikalui jau yra.

NAUJAS KUNIGĖLIS.

Ariogala. Vasario 13 d. išleidome
Gerb. kun. A. Glevecką. Atvažiavo kun. A.
Dapkus, kun. Gleveckas Ariogaloj išbuvo ar-
ti 3 metų. Begalo lengvai ir įspūdingai skel-
bė Dievo žodį, daug darbavosi bažnyčioje ir
organizacijose. Te jam Dievas padeda naujo-
joje vietoje!

Sušelpė 36 beturčių šeimas

Ariogala. Vietos parapijos klebo-
no A. Simanavičiaus ir valsčiaus
viršaičio B. Girstauto pastangomis
naujų metų proga buvo sušelptos 36
neturtingiausios valsčiaus ribose
gyvenančios šeimos, kurios gavo
piniginę pašalpą nuo 12,50 Lt iki
25 Lt. Ši pašalpa yra surinkta iš
ūkininkų javais, bet dėl javų blogos
kokybės, javai buvo supiniginti.

Šiomis dienomis bus dar daug su-
šelpta beturčių šeimų iš Vykdomos
Žiemos Pagalbos Komiteto. *Fija*

- ↑ „Mūsų laikraštis“, 1931-02-21, p. 9 (Lie-
tuvos nacionalinė Martyno Mažvydo
biblioteka)
- ↘ „Mūsų laikraštis“, 1940-02-15, p. 13 (Lie-
tuvos nacionalinė Martyno Mažvydo
biblioteka)

LIETUVOJE.

— Ariogalos vikaras kun. A. Gle-
veckas policijos buvo tardomas už pa-
sakytą bažnyčioj pamokslą.

- ↑ „Mūsų laikraštis“, 1940-01-18,
p. 13 (Lietuvos nacionalinė
Martyno Mažvydo biblioteka)

Kauno Arkivyskupo / Metropolito

Kancleris

GAUTA 1938 m. 12 m. 25 d.

Nr. 2433

J O E K S C E L E N C I J A I

K A U N O A R K I V Y S K U P U I M E T R O P O L I T U I

Ariogalos Klebono

Kun. A. Simanavičiaus

R A P O R T A S.

Ariogalos bažnyčia 1416 m. Vytauto D. statyta, 1915 m. per Did. karą sudeginta.

Karui nualinus, tikinčiųjų jau 23 m. tebevarstama be pastovios bažnyčios.

Laikiniai bažnyčiai įsirengti buvo duota vietos valsčiaus buvusis grūdų sandėlis (magazinas).

1926 m. pradėta statyti nauja, baroko stiliaus, mūro bažnyčia. Tiek naujoji bažnyčioj padaryta, kad jau galima pamaldas laikyti.

Susidėjus vietos aplinkybėms ir valsčiaus reikalavimams, ypač, kad laikinosios bažnyčios patalpos stogas per 23 m. visai sukiužo ir pastatą gadina, o jo apden gimas ir pastato remontavimas būtų iki 2000-3000 lit. išlaidingas ir netikslus.

Šiuo turiu garbės maloniai prašyti J Ū S V E K S C E L E N C I J Ų leisti pašventinti šv. Mykolo Arkangelo titulu naują Ariogaloj bažnyčią ir joje laikyti pamaldas.

Ariogalos Klebonas

Kun. A. Simanavičius

1938 m. lap. m. 23 d.

Ariogala, Nr. 600.

↑ 1938 m. lapkričio 23 d. Ariogalos klebono kun. A. Simanavičiaus raportas Jo Ekscelecijai Kauno arkivyskupui metropolitui (Kauno arkivyskupijos kurijos archyvas)

Tūkstantis dešimtis simtai
 trisdešimt astuntais metais,
 Pijui XII. Popiežimui Bazilijai valdant XVII.
 Jekabui Iorvickui Karūnos Kancelijai, die-
 vos bežnyčiai ir Provincijai vadovaujant XVIII. Lietuvos
 Respublikos Statymo XX. Kunijui Antanui Si-
 monavičiui klebonaujant XIII. Nekalto Prasi-
 dėjimo švenčiausios Marijos Panos šventėje,
 gruodžio mėnesio 8-oji diena, dieną išskilmingai
 prašventinta Priegalos parapijos
 Bažnyčia.

Pirmoji Priegalos R. Kat. rodinė bažnyčia,
 Vytauto Didžiojo statyta 1416 metais, per Didįjį Karą,
 t. y. kariuomenė bėgant nuo Ukieties kaimo, o a. gene-
 ralo Silestro Lukošausko pasidymu 1915 metais buvo sude-
 ginta. To didžiojo Karo pameklės buvo laikomos mūšioje
 vietų kopos, kapyklėlės. To to laiką bažnyčia buvo sūgta
 valstianų gany sandėly. Tėn tikintys klauje pameklės, 230 m.
 1925 metais J. E. Zernaičius, Vytauto Karvickas, kun. Peshčiūn
 Nairim mirus, Priegalos klebonui praeysė kun. Antanui Siman-
 čui, nūdedamas pareigą pastatyti naują, naują bažnyčią.
 Nauji bažnyčia pagel inžinieriaus Edvardo Pajero
 projekto, baroko stiliaus pradėta statyti 1926 m., 1938 m.
 grūdėsi. o. i. s. diena, Karūnos Arkiepskopyja Kunijui sudėdėm #3399
 to paties metų XII 25. Kun. Antanui Simančiui pasirašė
 šv. Mykolo Arkangelo titulu, dabj varijant Vėliuros
 dekanui. Petygalos klebonui kunijui Karanavičiui Pra-
 mui, Juosmelavimui, vice-dekanui, Siedelians klebonui kun. Ači
 Klebonui Jovai, Girkaln. klebonui Antanui Gečimui, Pri-
 nemis kleb. kun. Vinui Sironavimui, K. V. Karūnos Kijona
 Rorkala Vėdėjim kun. V. Brakavimui, Pėl. g. klebonui kun.
 Fortunui Vėkavimui, Lesčūs kleb. kun. J. Vėdėjimui, Juo-
 dairim kleb. kun. M. Pėskavimui, Rėkėskės kleb. kun. P. Pėi-
 nimui, Sionkariū kleb. kun. A. Lepimui, Vėgimui kleb. kun. Alf.
 Rėkėsimui, vietos vikariui kun. P. Simančiui, Priegalos
 bažnyčios Komiteto nariams: Mikavimui Vinui, Juoselėimui
 Bonimui, Nairimui Jonui, Juokui Vinui, Juoselėimui
 Kazimironui, Vėdėjimui Tėdėjimui, Bėrdavimui Jonimui,
 Vėrbavimui Antanui, Nairimui Antanui, Vėdėjimui Ant-
 anui, daugeliam svečim, ir apie 5000 pasipilvėim, kurių dan-
 gima o. i. s. diena, priėmė šv. Komuniją, jėn daryje

BAŽNYČIOJE DIRBĘ KUNIGAI

12 / 11

Gleveckas Alfonsas (1905 07 06 – 1985 01 21) mokėsi Linkuvos gimnazijoje. 1930 01 21 išventintas kunigu. 1930 m. liepos mėn. – 1933 03 13 Ariogalos, 1933–1937 m. Ukmergės, nuo 1937 m. Kauno Švč. Trejybės (Trinitorių) parapijos vikaras, tikybos mokytojas. Dirbdamas Ariogaloje dėl „antivyriausybinių“ pamokslo buvo tardomas policijos. 1951 m. emigravo į JAV. 1951 m. paskirtas Niujorko valstijos Olbanio miesto Šv. Patriko (Vincenzo de Paul?) bažnyčios klebono padėjėju. 1952 m. dirbo Olbanio Šv. Jurgio, 1953–1956 m. Whitehall, 1956–1963 m. kitose miesto bažnyčiose. 1963–1976 m. pensijoje.

Gudzinskis Juozapas (1853–1931) gim. Saločių parap. 1879 m. išventintas kunigu. 1879–1882 m. Pagirių, 1882–1883 m. Utenos, 1883–1884 m. Krinčino, 1885–1886 m. Laukuvos vikaras. 1886–1890 m. Varlaukio kuratas. 1890 m. generalgubernatoriaus nurodymu nubaustas 75 rublių bauda už tai, kad Varlaukyje be valdžios leidimo buvo surengtos primicijos. 1891–1897 m. Šaukoto kuratas. 1897–1903 m. Kražių, 1903–1915 m. Ariogalos klebonas. 1905 m. lapkričio mėn. Kauno gubernatorius jį kaltino agitavus žmones Ariogaloje žandarui neišnuomoti buto ir skatinus gyventojus išžudyti vietinius rusus. Klebonas tokius kaltinimus kategoriškai paneigė. 1915 m. rusų valdžios nurodymu pasitraukė į Rusiją. Į Lietuvą grįžo 1918 10 25. 1918–1919 m. laikinai Viekšnių vikaras, 1919–1920 m. Paežerių koplyčios rektorius. Nuo 1920 m. iki mirties Kaltinėtų klebonas.

Simanavičius Antanas (1881 07 07/06 27 – 1947 (?)) gim. Raseinių apskr. Šimkaičių vls., Paalsio k. 1909 06 14 išventintas kunigu. 1909–1918 m. *absque officio* (be vietos). 1918–1920 m. Plungės vikaras, 1920–1924 m. Notėnų kuratas. Nuo 1924 12 03 iki mirties Ariogalos klebonas. 1926–1939 m. pastatė dabartinę Ariogalos bažnyčią.

Bastys Pranciškus, Antano (1915 10 02 – 1984 07 02) gim. Geišių k., Skirsnemunės parap., Raseinių apskr. 1934 m. baigė Jurbarko gimnaziją, 1939 m. Kauno kunigų seminariją. 1939 06 03 išventintas kunigu. 1939–1942 m. vikaras Šiaulių Šv. Jurgio parap., 1942–1949 m. Ariogaloje. Jo nurodymu karo metu buvo paslėptas (užkastas) Ariogalos bažnyčios turtas, tačiau vėliau jo neskubėta iškasti, tuo teko rūpintis naujam Ariogalos

klebonui J. Povilaičiui. Karo metu kun. P. Bastys Ariogaloje vadovavo labdaros organizacijai – savišalpos kasai. Nekrologe rašoma, kad Ariogaloje jis matė ir patyrė karo žiaurumus; buvo raginamas trauktis į Vakarus, o atsisakius – ginklų varomas iki Raseinių, bet laimingu atsitiktinumu liko dirbti Tėvynėje. 1949 m. tris mėn. dirbo Kauno kunigų seminarijos dvasios tėvu, po to 1949–1959 m. Lekėčių klebonu, vėliau ir Panemunės dekanato dekanu. 1959–1970 m. Tytuvėnų klebonas. Čia restauravo bažnyčios ansamblį. Po to 1970–1981 m. klebonas Seredžiuje. Pradėjęs sirgti paskirtas Ukmergės altaristu, čia dirbo iki mirties. Palaidotas Skirsnemunės bažnyčios šventoriuje.

↑ **Pranciškus Bastys** (Lietuvos centrinis valstybės archyvas)

Danyla Antanas, Antano (1915 06 19 – 1999 03 20) gim. Moceikų k., Vadoklių parap., Panevėžio apskr. 1935 m. baigė Kauno jėzuitų gimnaziją. 1935–1941 m. Kauno seminarijos klierikas. 1941 01 26 išventintas kunigu. 1941–1945 m. vikaras Krakėse. 1945–1947 m. klebonas Šaukote, 1947–1952 m. administratorius Vidiškiuose, 1953 m. gegužės mėn. – 1962 02 22 klebonas Ariogaloje (gyveno Taurupio k., nes klebonija buvo atimta). Čia atstatė per karą apgriautus bažnyčios bokštus, pastatė du šoninius altorius ir kleboniją. 1961 m. įspėtas už „dviiprasmiškus pamokslus“ ir iš rajono centro (tuo metu egzistavo Ariogalos rajonas) pervestas į kaimo parapiją – 1962 m. iškeltas į Veliuoną, kur dirbo iki 1969 m. 1966 m. paskirtas Raseinių dekanato vicedekanu. 1969–1985 m. klebonas ir dekanas Ukmergėje. 1985 02 04 – 03 26 Šėtos ir Bukonių klebonas (vėliau tik Šėtos), Kėdainių dekanato dekanas (iki 1994 m.). Šėtoje dirbo iki mirties. Palaidotas Šėtos bažnyčios šventoriuje. Nekrologe rašoma, kas kunigas A. Danyla mylėjo knygą, labai domėjosi Lietuvos istorija, studijavo gamtą, augalus, paukščius, įvairias žoles. Žavėjosi menu ir ne sau kaupė meno kūrinius, o stengėsi jais papuošti bažnyčias.

↑ **Antanas Danyla** (Lietuvos centrinis valstybės archyvas)

NUKENTĖJĘ KUNIGAI

14 / 13

Žymus vaidmuo 1863 m. sukilime teko kunigams, todėl M. Muravjovas dvasininkiją laikė pagrindine sukilimo kaltininke, kunigus šalino iš parapijų, trėmė, baudė mirties bausme. Iki 1865 m. pradžios 7 kunigai nužudyti, 152 ištremti, 104 nubausti administracine tvarka. Dar 31 tardytas, bet vėliau išteisintas.

**1863 m. sukilime dalyvavę ar dėl jo nukentėję Raseinių krašto
bažnyčių kunigai:**

Balčiauskas Aleksandras, Butkiškės vikaras, dingęs be žinios.

Duseika Vladislovas, Ugionių filialistas, ištremtas.

Gabonskis Alfonsas, Žaiginio filialistas, tardytas ir kalintas.

Jasevičius Anupras, Ariogalos klebonas, ištremtas.

Janikavičius Simonas, Šiluvos altaristas, ištremtas.

Limontas Juozapas, Vosiliškio filialistas, ištremtas.

Mackevičius Adomas, Ariogalos vikaras, tardytas ir kalintas.

Mačiulskis Pranciškus, Nemakščių vikaras, ištremtas.

Majauskas Juozapas, Lyduvėnų vikaras, dingęs be žinios.

Martišauskas Motiejus, Betygalos vikaras, ištremtas.

Opulskis Antanas, Lyduvėnų klebonas, ištremtas.

Paulauskas Juozapas, Nemakščių klebonas, ištremtas.

Šrederis Anupras, Betygalos klebonas, ištremtas.

Viršila Antanas, Juodaičių filialistas, ištremtas.

Volauskas Mykolas, Girkalnio klebonas, ištremtas.

→ Betygalos klebono A. Šrederio ir Ariogalos klebono A. Jasevičiaus 1863 06 22
nuosprendis su konfirmacija „Ištremti katorgos darbams į gamyklas“
(Lietuvos valstybės istorijos archyvas)

Докладъ
Военно-Суднаго Ом
гласенія

N 879

20 Июня 1863 года

Вулицо

Соседи Ксандовъ
Шредера и Ясена
въ Казанской губ.
въ ~~Казанской~~ и
Самарской, а также
въ ~~Самарской~~ и

22 Июня 1863,

Изд. 128
63

По военно-судному въ
слу о ксендзакъ Ковенскаго
уезда, Семболевскаго при
хода-Онуфрий Шредера
52-^{го} летъ и Диратовскаго-
Онуфрий Ясена,
54-^{го} летъ, суровенныхъ
по почтовому уголовному
уложению, оказалось:

Военный Судебаторъ
в Ковно, узнавъ, что ксенд-
зы Ковенскаго уезда
возбудились къ восста-
нью крестьянъ, издавъ
распоряжение о возна-
иу по этому предмету
и арестованіи винов-
ныхъ.

Всидѣніе этого, саи
оръ Невскаго пнхотнаго
полика Афанасіевъ, в
земскими исправни
комъ Ковенскаго уезда,
Воправившимъ прише
сманъ Семболевскаго
и Диратовскаго прише
говъ, которые, какъ видно

BAŽNYČIOS ARCHITEKTŪRA

16 / 15

Ariogalos bažnyčia aukšta, išlaki kaip gulbė. Ji dvibokštė, trinavio bazilikinio tūrio. Šventovės planas – stačiakampis su vidurinę navą pratęsiančia ilga presbiterija, užbaigta pusapskrite apside. Abiejų šoninių navų galuose įrengtos dviaukštės zakristijos ir patarnautojų patalpos, už jų – originalios įgaubtos galerijos, vedančios į presbiteriją. Pastato išorėje jos išryškintos it sparnai lenktais skydais ir trikampaiais stoglangiais virš jų, taip dar labiau pabrėžiant šventovės tarsi gulbės arba fenikso įvaizdį. Jis primena, kad ši šventovė daug kartų degė, tačiau kiekvienąkart išdidžiai pakildavo iš pelenų. Tai savitas XIX a. antrosios pusės – XX a. pirmosios pusės architektūrinis sprendimas.

Pagrindinis bažnyčios fasadas – neobarokinis, išraiškingas. Pagrindinis įėjimas į bažnyčią gana kuklus – tai tiesiog stačiakampis su virš jo esančia pusapskrite niša – liunete (ji galėjo būti skirta skulptūriniam reljefui). Fasadą įrėmina du bokštai, o tarp jų esanti vidurinė dalis, užbaigta trikampiu frontonu, nežymiai ištraukta į priekį. Judėjimo įspūdį dar labiau paryškina abipus ir virš įėjimo esantys įgaubti ir išgaubti sienų paviršiai. Trikampio frontono centre dominuoja įgilintas lotyniškas kryžius, kurį rėmina dekoratyvios vazos ir vainikuoja smailus skardinis bokštelis.

Fasadas sukomponuotas remiantis Lietuvos baroko bažnyčių architektūros principais. Tai rodo, kad Ariogalos bažnyčios architektas E. Peyeris buvo gerai susipažinęs su vadinamąja Vilniaus baroko architektūros mokykla. Tai apskritai būdinga tarpukario bažnyčių architektūrai – statytojai sąmoningai atsisirėmė į lietuviškąją baroką, laikydami jį „tautinio stiliaus“ įkvėpimo šaltiniu, ieškodami jame tikrojo dvasingumo.

Pagrindinio fasado pirmieji du tarpsniai, sutampantys su bažnyčios tūrio aukščiu, yra raudonų plytų mūro, o virš stogo linijos iškylantys likę du bokštų tarpsniai, frontonas ir langokraščiai – baltai tinkuoti. Įtakos tokiam originaliam kontrastingam spalviniam sprendimui galėjo turėti Tytuvėnų ir Šiluvos bažnyčių architektūra.

→ Varpas bažnyčioje

↓ Ariogalos bažnyčios interjeras

Bažnyčios interjere dominuoja vidurinės navos ir presbiterijos erdvė, kuriai vie­ningumo teikia per visą bažnyčios ilgį nenu­trūkstamai besitęsiantis frizas, kar­nizas bei virš jų ritmingai pasikartojantys langai. Vidurinė nava dengta cilindrinio, šoninės – kryžminiais skliautais. Navas skiriančius piliorius jungia pusapskritės arkos, pagyvintos piliastrais. Tokia sąranga būdinga daugumos tarpukario laikotarpiu statytų bažnyčių interjerams.

-
- Nukryžiuotasis Jėzus
↓ Lurdas ir įėjimas į bažnyčią

BAŽNYČIOS ALTORIAI, DAILĖS KŪRINIAI IR LITURGINIAI INDAI

20 / 19

Ižengus į Ariogalos bažnyčią, baltoje jos erdvėje dėmesį pirmiausia patraukia vertingas didysis altorius. Jis medinis, dviejų tarpsnių, dažytas baltai ir gausiai auksuotas. Ypač įspūdingi yra vadinamieji altoriaus sparnai, kuriuose kiaurapjūviai kremzliniai ornamentai įrėmina Šv. Benedikto ir jo sesers Šv. Scholastikos skulptūras.

Kaip Ariogalos bažnyčioje atsirado ši XVII a. vertybė? Bažnyčios statybos, nepaisant lėšų stygiaus, jauėjo į pabaigą, tačiau 1937 m. rudenį vis dar nebuvo grindų, durų ir altoriaus. Kaip tik tuo metu Kauno Šv. Mikalojaus (benediktinių) bažnyčioje sumanyta įvesti amžinąją Švč. Sakramento adoraciją, todėl šventovėje 1936–1938 m. vyko dideli remonto darbai: pašalinti trys presbiterijoje stovėję barokiniai mediniai altoriai ir įrengtas naujas modernus retabulas pagal konkursą laimėjusio dailininko Liudo Truikio projektą. Didysis brandžiojo baroko altorius apie 1938 m. perkeltas į Ariogalos bažnyčią.

Altoriaus pirmajame tarpsnyje kabo paveikslas „Švč. Mergelė Marija su Kūdikiu“, tapytas 1946 m. tuometinio Ariogalos klebono kun. Prano Šniukštos kaip auka Bažnyčiai. Antrajame tarpsnyje esantis paveikslas „Šv. Antanas Paduvietis su Kūdikiu“ (XX a. III ketv.) vaizduoja vieną populiariausių šventųjų, kuriam Ariogaloje meldžiamasi bent nuo XVII a. Pagal liaudies tradicijas, į jį kreipiamasi ieškant prarastų daiktų ar tikintis susilaukti vaikelio.

Šoninių navų galuose 1960–1961 m. įrengti šoniniai altoriai yra mūriniai, neoklasicizmo formų, baltai dažyti ir vietomis paaukuoti. Kairiojo altoriaus pirmajame tarpsnyje patalpinta Nekaltojo Prasidėjimo Švč. Mergelės Marijos statula (1961 m.), abipus jos – Šv. Barboros ir Šv. Elžbietos Vengrės skulptūros (abi 1966 m.). Antrajame tarpsnyje kabo Šv. Lauryno paveikslas. Pamaldumas jam Ariogalos bažnyčioje nuolat klestėjo bent nuo XVII a., o nuo 1770 m. švęsti šio šventojo kankinio atlydai. Dešinysis altorius skirtas Jėzui Kristui. Jo viduryje stovi Švč. Jėzaus Širdies skulptūra (iki 1925 m.), o iš šonų – Šv. Juozapo ir Šv. Antano Paduviečio statulos

(abi 1955 m.). Antrajame tarpsnyje kabo paveikslas „Kristaus Kančia“, skatinantis apmąstyti Jo mirties ant kryžiaus vertę ir prasmę (dail. Oleg Solovieff, apie 1969 m.?).

22 / 21

Ariogalos bažnyčios sakykla taip pat neoklasicistinė, sukurta 1960–1961 m. Aštuoniakampę jos tribūną puošia keturių evangelistų reljefai su jiems būdingais simboliais: Jonas – su ereliu, Matas – su angelu, Morkus – su liūtu ir Lukas – su jaučiu. Virš sakyklos esantis stogelis dekoruotas Šventosios Dvasios balandžiu, kuris simboliškai sklendžia virš iš sakyklos kalbančio kunigo.

Bažnyčios sienas puošia ir daugiau įdomių kūrinių. Presbiterijoje, prie didžiojo altoriaus, kabo žymaus lietuvių dailininko modernisto Stasio

↑ Kairysis Nekaltojo Prasidėjimo Švč. Mergelės Marijos altorius

↗ Dešinysis Švč. Jėzaus Širdies altorius

-
- ↑ **Paveikslas „Kristaus Kančia“**
 - ↗ **Paveikslas „Šv. Laurynas“**
 - **Sakykla**

Ušinsko tapytas paveikslas „Nekaltojo Prasidėjimo Švč. Mergelė Marija“. Jis 1945 m. buvo sukurtas Ariogalos šventovės didžiajam altoriui, bet netrukus pakeistas jau minėtu kun. P. Šniukštos tapytu paveikslu. Priešais jį – nežinomo tapytojo paveikslas „Pasaulio Išganytojas“ (XIX a.).

Bažnyčios pagrindinėje erdvėje kabo Kryžiaus kelio stotys, apie 1995 m. perkeltos iš Lesčių Dievo Apvaizdos bažnyčios. 1884 m. šiai bažnyčiai stotis nutapė lietuvių dailininkas Florijonas Burdanovskis dvarininko Ignoto Rėmerio užsakymu.

Seniausias liturginis reikmuo, išlikęs per bažnyčios gaisrus ir karus, yra rokoko stiliaus monstrancija (Lietuva, XVIII a. III ketv. Dabar saugoma Kauno arkivyskupijos muziejuje). Monstrancijos forma būdinga vėlyvajam barokui ir geriausiai atspindi jos paskirtį: viso reikmens centras yra talpykla, skirta Švč. Sakramentui, nuo kurios sklinda paausuoti spinduliai, viršuje jį saugo baldakimas, virš kurio matome Dievą Tėvą ir du angeliukus, laikančius karūną. Žemiau Dievo Kūno – Šventosios Dvasios balandis. Taip vertikalioje linijoje regime visus Švenčiausiosios Trejybės asmenis.

Ariogalos šventovėje išlikusios vertybės atskleidžia, kaip dvasininkai ir parapijiečiai kartu puoselėjo savo parapijos bažnyčią, ne tik savo darbu, bet ir aukomis rėmė jos atstatymą, rūpinosi puošnesniu įrengimu ir deramu išlaikymu. Ši tradicija gražiai tęsiama iki šių dienų.

↑ VII Kryžiaus kelio stotis

↗ VIII Kryžiaus kelio stotis

-
- ↑ Paveikslas „Nekaltojo Prasidėjimo Švč. Mergelė Marija“
 - ↗ Paveikslas „Pasaulio Išganytojas“
 - Senoji Ariogalos bažnyčios monstrancija

Sudarytojas klebonas kun. Gintautas Jankauskas

Tekstų autoriai: Jonas Brigys, Vaiva Pételienė, Rima Valinčiūtė-Varnė

Nuotraukos ir iliustracijos: Jono Brigio, klebono kun. Gintauto Jankausko, Vytauto Kandrot, Lietuvos centrinio valstybės archyvo, Lietuvos valstybės istorijos archyvo, Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos, agentūros shutterstock.com (© gulio napolitano / Image ID:195361466)

Šaltiniai

1. Alfonsas Gleveckas. Prieiga internete: http://lietuvai.lt/wiki/Alfonsas_Gleveckas.
2. Katalikų kalendorius žinynas 1985, Kaunas, Vilnius, 1985, p. 223.
3. Katalikų kalendorius žinynas 1999–2000, Vilnius, 1999, p. 258–259.
4. Kauno arkivyskupijos kurijos archyvas (Ariogalos parapiinės bažnyčios 1925 m. rugsėjo 17 d. inventorių su papildymais iki 1961 m.; Ariogalos parapijos byla; b.270, lapai nenumeruoti).
5. Kauno apskrities archyvas (FR-1643 ap.3 b.8 l.22–23).
6. LDDB išrašas. Prieiga internete: <http://www.lkma.lt/lddb/israsas.php?id=1174>.
7. Lietuvos centrinis valstybės archyvas (F. 669, ap. 2, B. 226, l. 187–198 v; FR-181 ap.7 b.1; FR-754 ap.13 b.805 l.23; FR-181 ap.6 b.37 l.14–17; F. 1622, ap. 4, b. 1211).
8. Lietuvos valstybės istorijos archyvas (F.696 ap.2 b.327 l.62, 69–70; F.1671 ap.8 b.43 l.20).
9. Misių, K. Viekšnių bažnyčia ir parapija nuo XIX a. vidurio iki šių dienų, Viekšniai. Istorija ir kultūra, Vilnius, 2013, p. 328.
10. Mūsų laikraštis, 1931 02 21, p. 9.
11. Mūsų laikraštis, 1933 02 25, p. 6.
12. Šulskis, V. Ariogalos bažnyčios istorija: rankraštis. Žemaičių vyskupijos vizitacija (1579). *Fontes ecclesiastici historiae Lithuaniae*. T. I. / sud. L. Jovaiša. Vilnius: Aidai, 1998, p. 63–79.
13. Šulskis, V. Kun. Pranciškus Bastys. Kaunas: Naujasis lankas, 2013, p. 163.
14. Šulskis, V. Visas gyvenimas – pamokslas be žodžių. Kun. Pranciškaus Basčio gimimo 90-osioms metinėms. Prieiga internete: http://www.xxiamzius.lt/numeriai/2005/09/30/atmi_02.html.
15. Žemaičių prietelius, 1932 01 08, p. 2–3.
16. W. Wokowich-Valkavičius. *Lithuanian Religious Life in America*. Vol. 1, Norwood, 1991, p. 346.

Literatūra

1. Brigys, J., Žakys, R. Ariogalos Šv. arkangelo Mykolo bažnyčios varpai. Raseinių dekanato varpai ir vargonai / sud. G. Pečkaitienė. Raseiniai: M stilius, 2013, p. 29–44.
2. Kviklys, B. Lietuvos bažnyčios. T. 3. Kauno arkivyskupija. Čikaga: Amerikos lietuvių bibliotekos leidykla, 1983, p. 172–175.
3. Lietuvos architektūros istorija. T. III. Nuo XIX a. II dešimtmečio iki 1918 m. Vilnius: Savastis, 2000, p. 306–307.
4. Misių, K., Šinkūnas, R. Lietuvos katalikų bažnyčios. Vilnius: Pradai, 1993, p. 209–210.
5. Mūsų Lietuva / Par. B. Kviklys. T. 2. Lietuvių enciklopedijos leidykla, 1965, p. 412–417.
6. Skrinškas, R. G. Piligrimo vadovas po stebuklingas Marijos vietas. Kaunas: Judex, 1999, p. 59–60 (apie Marijos apsišventinimą Ariogaloje 1949 m.).
7. Šulskis, V. Ariogalos mažoji enciklopedija. Kaunas: Naujasis lankas, 2005.
8. Šinkūnaitė, L. Benediktinių bažnyčios taurumas ir žavesys. Artuma. 2000. Nr. 6, p. 11–14.
9. Šinkūnaitė, L. Liudo Truikio sakralinė kūryba Kauno bažnyčiose. Liudui Truikiui – 100 / sud. R. Racėnaitė. Kaunas: Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus, 2005, p. 82–90.

2016 METŲ KATALIKŲ KALENDORIUS

Pirmoji Šv. Komunija

Sausis

P	4 11 18 25
A	5 12 19 26
K	6 13 20 27
K	7 14 21 28
P	8 15 22 29
S	9 16 23 30
I	1 10 17 24 31

Vasaris

P	1 8 15 22 29
A	2 9 16 23 30
T	3 10 17 24
K	4 11 18 25
K	5 12 19 26
P	6 13 20 27
I	7 14 21 28

Kovas

P	7 14 21 28
A	8 15 22 29
T	9 16 23 30
K	1 2 9 16 23 31
P	3 10 17 24 31
S	4 11 18 25
P	5 12 19 26
I	6 13 20 27

Balandis

P	4 11 18 25
A	5 12 19 26
T	6 13 20 27
K	7 14 21 28
P	8 15 22 29
S	9 16 23 30
I	1 2 9 16 23 31

Gegužė

P	2 9 16 23 30
A	3 10 17 24 31
T	4 11 18 25
K	5 12 19 26
P	6 13 20 27
S	7 14 21 28
I	8 15 22 29

Birželis

P	8 15 22 29
A	7 14 21 28
T	1 2 9 16 23 30
K	3 10 17 24
P	4 11 18 25
S	5 12 19 26
I	6 13 20 27

SAUSIS

1 - Naujieji metai (Šv. M. Marija – Dievo gimdytoja)
3 - Trys Karaliai (Krisimas Apiešikimas)

VASARIS

2 - Gebugėjos (Krisimas Pasidėjimas)
10 - Pelenų diena (Gėvėjos prašila)

KOVAS

Karaliai (Lietuvos gėbėja)
19 - Šv. Jozapas (Šv. M. Marijos atsidėjimas)
20 - Vėgų eskadrija
27 - Vėgų eskadrija (Krisimas Penkteliamas)
28 - Ilijo Vėgų diena

BALANDIS

23 - Šv. Jurgis (Aukštasis Lietuvos gėbėja)

Parapijoje švenčiami atšildai:

Šv. Antanas – birželio 13 d.
Šv. arkangelas Mykolas – rugsėjo 29 d.
Visi atšildai heliami į artimiausią skėdmenį.

Liepa

P	4 11 18 25
A	5 12 19 26
K	6 13 20 27
K	7 14 21 28
P	8 15 22 29
S	9 16 23 30
I	1 10 17 24 31

Rugpjūtis

P	1 8 15 22 29
A	2 9 16 23 30
T	3 10 17 24 31
K	4 11 18 25
K	5 12 19 26
P	6 13 20 27
I	7 14 21 28

Rugsėjis

P	5 12 19 26
A	6 13 20 27
T	7 14 21 28
K	1 2 9 16 23 30
P	3 10 17 24 31
S	4 11 18 25
I	6 13 20 27

Spalis

P	3 10 17 24 31
A	4 11 18 25
T	5 12 19 26
K	6 13 20 27
P	7 14 21 28
S	8 15 22 29
I	9 16 23 30

Lapkritis

P	7 14 21 28
A	8 15 22 29
T	9 16 23 30
K	1 2 9 16 23 30
P	3 10 17 24
S	4 11 18 25
I	5 12 19 26

Gruodis

P	5 12 19 26
A	6 13 20 27
T	7 14 21 28
K	1 2 9 16 23 30
P	3 10 17 24
S	4 11 18 25
I	5 12 19 26

Informacija:
Tel. +370 428 50 367,
mob. tel. +370 698 32 590.
El. paštas: ginautas.lituanis@gmail.com
<http://kaunas.lcn.lt/parapijos/artigala>
GPS: N55° 15.942' E23° 28.072'

SPALIS

7 - Šv. M. Marija Rožinė

LAPKRITIS

1 - Vėgų eskadrija
2 - Vėgų eskadrija (Krisimas Penkteliamas)
16 - Šv. M. Marija – Gėvėjos prašila
24 - Kėdės
29 - Kėdės (Krisimas Penkteliamas)
27 - Pirmasis Advento eskadrija

GRUODIS
Miejus Nėščias Pasidėjimas
24 - Kėdės
25 - 26 - Kalėdos (Krisimas gimimas)

ISKILMES IR ŠVENTES

BAŽNYČIOS LITURGINĖS

PAGRINDINĖ INFORMACIJA

Bažnyčios adresas:

Taurupio g. 3,
LT-60261 Ariogala
Raseinių r. sav.

Klebonija:

Rudzinsko g. 2,
LT-60260 Ariogala
Raseinių r. sav.
Tel. (8 428) 50 367
Mob. 8 698 32 590
El. paštas ariogala@kaunas.lcn.lt, gintautas.lituania@gmail.com

Raštinė (klebonijoje) interesantus priima:

Kasdien 8–16 val., sekmadieniais po sumos iki 15 val.
Tel. (8 428) 50 367

PAMALDOS

Šv. Mišios bažnyčioje:

Sekmadienį – 10 val. (suma) ir 12 val. (votyva)
Šeštadienį – 11 val. ir 17 val.
Pirmadienį šv. Mišios aukojamos, jei yra laidotuvės.
Antradienį, trečiadienį, ketvirtadienį ir penktadienį – 17 val.

Švč. Mergelės Marijos litanija giedama gegužės mėnesį

Šiokiadieniais – po šv. Mišių
Sekmadieniais – po sumos

Rožinis

Spalio mėnesį po šv. Mišių šiokiadieniais
Šventadieniais ir sekmadieniais prieš sumos šv. Mišias

Išpažintys klausomos 20 min. prieš šv. Mišias bažnyčioje
Dėl visų sakramentų ir kitų klausimų kreiptis į kleboniją arba pusė valandos
prieš ir po šv. Mišių bažnyčioje

ATLAIDAI

(keliami į artimiausią sekmadienį):

Šeštinės (Viešpaties Žengimo į dangų išskilmė)

Šv. Antanas – birželio 13 d.

Šv. arkangelas Mykolas (bažnyčios tituliniai) – rugsėjo 29 d.

Interneto svetainė:

kaunas.lcn.lt/parapijos/ariogala